

Notat om tilråding av vedtak om endring av kontrollområdeforskrift

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Til: Fungerende avdelingsdirektør Are Tømmerberg Sletta

Dato: 18. juli 2022

Fra: Seksjon fiskehelse og fiskevelferd

Saksnummer: 2022/68445

VEDTAK OM FASTSETTELSE AV ENDRINGSFORSKRIFT

-om endring av kontrollområdeforskrift for ILA for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr i Heim og Orkland kommuner, Trøndelag

Innholdet i forskriftsforslaget:

Forskrifter om restriksjonssone for infeksjøs lakseanemi (ILA) opprettes for å forebygge, begrense og bekjempe sykdommen hos fisk i forskriftens virkeområde.

Vi foreslår nå en endring av forskriften som i dag gjelder for bekjempelse av [ILA i Heim og Orkland kommuner, Trøndelag](#)

På grunn av nytt regelverk som gjennomfører nytt dyrehelseregelverk i EØS-området, er det også foretatt endringer i forskriftens hjemler. Videre er det gjort begrepstilpasninger til det nye regelverket. Det er også færre kommuner med, fordi flere lokaliteter tas ut av forskriften. Dette medfører at forskriften har endret tittel til «Forskrift om restriksjonssone for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr i Heim kommune, Trøndelag. Det som tidligere ble kalt kontrollområde, vil nå bli kalt for restriksjonssone. Videre vil det som tidligere ble kalt bekjempelsessone, heretter bli kalt vernesone.

I forskriftens § 2 om virkeområde, oppheves bekjempelsessonen, heretter vernesonen, omkring lokaliteten 24096 Vestseøra i Heim kommune med virkning fra 18. juli 2022. Det opprettes en ny overvåkingssone rundt lokalitetene fra den tidligere bekjempelsessonen. Dagens overvåkingssone oppheves. Ny overvåkingssone vil bestå av lokaliteter som tidligere har vært i bekjempelsessonen. Andre lokaliteter, som ikke har vært i tidligere bekjempelsessone, vil ikke lenger være omfattet av restriksjonssoneforskriften. Restriksjonssonen går over i en overvåkingsfase fra 18. juli 2022. Den foreslåtte overvåkingssonen vil gjelde i to år fra bekjempelsessonen ble opphevet, altså til 18. juli 2024.

Utover endringen som opphever bekjempelsessonen og endrer overvåkingssonens utstrekning, foretas det følgende endringer i restriksjonssoneforskriften:

Gjeldende § 10 første ledd endres til

Mattilsynet
Hovedkontoret

Saksbehandler: Christina Gøytil
Tlf: 22 77 86 57
Besøksadresse:
E-post: postmottak@mattilsynet.no
(Husk mottakers navn)

Postadresse:
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal
Telefaks: 23 21 68 01

www.mattilsynet.no

«Det er forbudt å flytte akvakulturdyr fra anlegg i overvåkingssonen til utsett i andre akvakulturanlegg utenfor overvåkingssonen. Forbudet gjelder ikke flytting av fisk til slaktermerd ved slakteri».

Gjeldende § 10 første ledd blir nytt andre ledd, og gjeldende andre ledd blir nytt tredje ledd.

Restriksjonssoneforskriften oppheves i tråd med forskriftens § 18 andre ledd, automatisk to år etter fastsettelse av endringsforskrift som opphever vernesonen i samsvar med forskriftens § 13. Restriksjonssoneforskriften vil derfor oppheves automatisk 18. juli 2024.

Bakgrunn:

Forskrift om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksiøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, i Heim og Orkland kommuner, Trøndelag ble fastsatt av Mattilsynet 1. april 2022 etter ILA-utbrudd på lokaliteten 24096 Vestseøra i Heim kommune.

Bekjempelsessonen i kontrollområdet har sin bakgrunn i utbrudd av fiskesykdommen ILA ved lokaliteten 24096 Vestseøra i Heim kommune i Trøndelag fylke, stadfestet av Mattilsynet 23. mars 2022.

Utbruddslokaliteten 24096 Vestseøra. ble tømt for fisk 11. mars 2022. Opprydding, vask og desinfeksjon av de deler av anlegget som var i bekjempelsessonen ble godkjent av Mattilsynet 8. april 2022. Pålagt tre måneders brakklegging ble påbegynt samme dato.

Lokalitet 13677 Trøan Bjørklibukta som også ligger i bekjempelsessonen fikk godkjent vask og desinfeksjon 17. mai 2022. Felles to måneders koordinert brakklegging av lokalitetene i bekjempelsessonen ble påbegynt samme dag.

Pålagt koordinert brakklegging av anleggene i bekjempelsessonen var oppfylt 17. juli 2022. Pålagt 3 måneders brakklegging av avdelingene som inngikk i bekjempelsessonen på utbruddslokaliteten var oppfylt 8. juli 2022

Regionen mener alle forhold som er beskrevet i forskriftens § 13 om krav for opphevelse av bekjempelsessonen vil være oppfylt 17. juli.2022. Regionen anmoder hovedkontoret om å oppheve tiltakene i bekjempelsessonen og omgjøre bekjempelsessonen til overvåkingssone 18. juli 2022 som er første virkedag etter at vilkårene for opphevelse er oppfylt.

Seksjon fiskehelse og fiskevelferd er enig i regionens vurdering, og ber om at vedlagte forskrift om endring av forskrift ved opphevelse av bekjempelsessonen fastsettes.

Mattilsynet endret 10. mai 2021 praksis ved opphevelse av kontrollområder for ILA. Den 6. april 2022 ble endring av mal for kontrollområdeforskrift for ILA fastsatt. Endringen går ut på at både bekjempelsessonen og overvåkingssonen oppheves når vilkårene for å oppheve bekjempelsessonen er oppfylt. Samtidig opprettes det en ny overvåkingssone. Dersom den nye overvåkingssonen skal bestå av andre lokaliteter enn de som tidligere har vært bekjempelsessone(r)/ vernesone(r), må forslag til endringsforskrift sendes på høring.

Formål:

Formålet med forskrift om restriksjonssone er å hindre videre spredning av ILA. Formålet med foreslåtte endring av forskriften er å oppheve bekjempelsessonen nå som kravene for sykdomsbekjempelse er oppfylt. Området går nå over i neste fase med overvåking av ILA.

Høring:

Opphevelsen av vernesonen skjer i tråd med anvisning i forskriften og trenger ikke særlig høring, se forskriftens § 13.

Tilråding:

Basert på vurderingene ovenfor, tilrår seksjon fiskehelse og fiskevelferd at vedlagte forskrift om endring av forskrift om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr i Heim og Orkland kommuner, Trøndelag fylke, fastsettes.

Vedlegg:

Forskrift om endring av forskrift 1. april 2022 nr. 514 om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, Heim og Orkland kommuner, Trøndelag

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet, hovedkontoret 18. juli 2022 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 19, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790, og forskrift 6.april .2022 nr. 632 som utfyller dyrehelseforskriften med bestemmelser om melding, rapportering overvåkning, utryddelsesprogram og sykdomsfri status for bestemte dyresykdommer (dyrehelseovervåkningsforskriften) § 2, jf. forordning (EU) 2020/689 art. 58.

I

I forskrift 1. april 2022 nr. 514 om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, Heim og Orkland kommuner, Trøndelag, gjøres følgende endringer.

Tittel skal endret lyde: «Forskrift om restriksjonssone for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr i Heim kommune, Trøndelag

§ 2 skal endret lyde:

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder opprettelse av restriksjonssone bestående av vernesone og overvåkningssone i Heim og Orkland kommuner, Trøndelag fylke.

Vernesonen omkring stamfiskavdelingen på lokaliteten 24096 Vestseøra i Heim kommune oppheves 18. juli 2022. Området rundt lokalitetene som var omfattet av vernesonen vil fra 18. juli 2022 utgjøre ny overvåkingssone

Overvåkingssonen omfatter lokalitetene 24096 Vestseøra og 13677 Trøan Bjørklibukta. Overvåkingssonen avgrenses:

-fra nord i Bjørkøyfjorden med en rett linje fra Sponlandet (9,154117; 63,394224) til Snigeldalsvika (9,192613; 63,395803)

-fra øst i Snillfjorden med en rett linje fra Hafsmo (9,272489; 63,370103) til Berget (9,284184; 63,357276).

Koordinatene er angitt i desimal grader.

I vedlagte kart er overvåkingssonen merket med gult.

§ 3 skal endret lyde:

§ 3. Definisjoner

I forskriften menes med:

Akvakulturdyr: Vannlevende dyr, inkludert kjønnsprodukter, hvile- og forplantningsstadier, unntatt sjøpattedyr, som kommer fra eller er ment for akvakulturanlegg.

Fisk: Enhver laksefisk og marin fisk uansett utviklingsstadium.

ILA (infeksiøs lakseanemi): Virussykdom forårsaket av en sykdomsfremkallende variant av ILA-virus (HPR deletert ILA-virus). ILA-virus er et akvatisk orthomyxovirus. ILA gir alvorlig sykdom og dødelighet hos atlantisk laks.

Laksefisk: Atlantisk laks (*Salmo salar*), ørret (*Salmo trutta*), regnbueørret (*Oncorhynchus mykiss*) og røye (*Salvelinus alpinus*).

Restriksjonssone: Et avgrenset geografisk område bestående av vernesone og overvåkingssone opprettet som ledd i forebygging, begrensnings og bekjempelse av ILA, hvor det gjelder særskilte tiltak, forbud eller påbud.

Kapittel II om tiltak i vernesonen oppheves.

Kapittel II skal endret lyde:

Kapittel II. Tiltak i vernesonen

§ 10 skal endret lyde:

§ 10. Tiltak overfor akvakulturanlegg med laksefisk i overvåkingssonen

Det er forbudt å flytte akvakulturdyr fra anlegg i overvåkingssonen til utsett i andre akvakulturanlegg utenfor overvåkingssonen. Forbudet gjelder ikke flytting av fisk til slaktemerd ved slakteri.

Anlegg med laksefisk i sjø skal ukentlig oversende Mattilsynet lister som viser den daglige dødeligheten av fisk på merdnivå.

Anlegg med laksefisk i sjø skal minst ha månedlig helsekontroll med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA-smitte. Prøveuttak skal skje slik det fremgår av vedlegg 2 til forskriften.

Kapittel IV skal endret lyde:

Kapittel IV. Restriksjonssonens varighet

§ 13 skal endret lyde:

§ 13. Opphevelse av vernesonen

Etter at all laksefisk fra anleggene i vernesonen er slaktet ut, anlegg og utstyr forskriftsmessig rengjort og desinfisert, lokalitetene har gjennomført en samordnet brakklegging av vernesonen i minimum to måneder og anlegg der det er påvist ILA er brakklagt i minimum tre måneder, kan Mattilsynet vedta at vernesonen skal oppheves. Fra samme dato gjøres vernesonen om til ny overvåkingssone. Vernesonen omkring stamfiskavdelingen på lokalitet 24096 Vestseøra i Heim kommune er 18. juli 2022 opphevet. Området rundt lokalitetene som var omfattet av vernesonen vil fra 18. juli 2022 utgjøre ny overvåkingssone.

§ 14 skal endret lyde:

§ 14. Opphevelse av overvåkingssonen

Overvåkingssonen oppheves når det er gått to år siden vernesonen i restriksjonssonen ble opphevet.

§ 18 skal endret lyde:

§ 18. Ikrafttredelse og varighet

Denne forskrift trer i kraft straks.

Forskriften oppheves automatisk to år etter fastsettelse av endringsforskrift som opphever vernesonen i samsvar med forskriftens § 13.

Vedlegg 1 (kart) til forskriften erstattes av vedlegg 1 til denne forskriften.

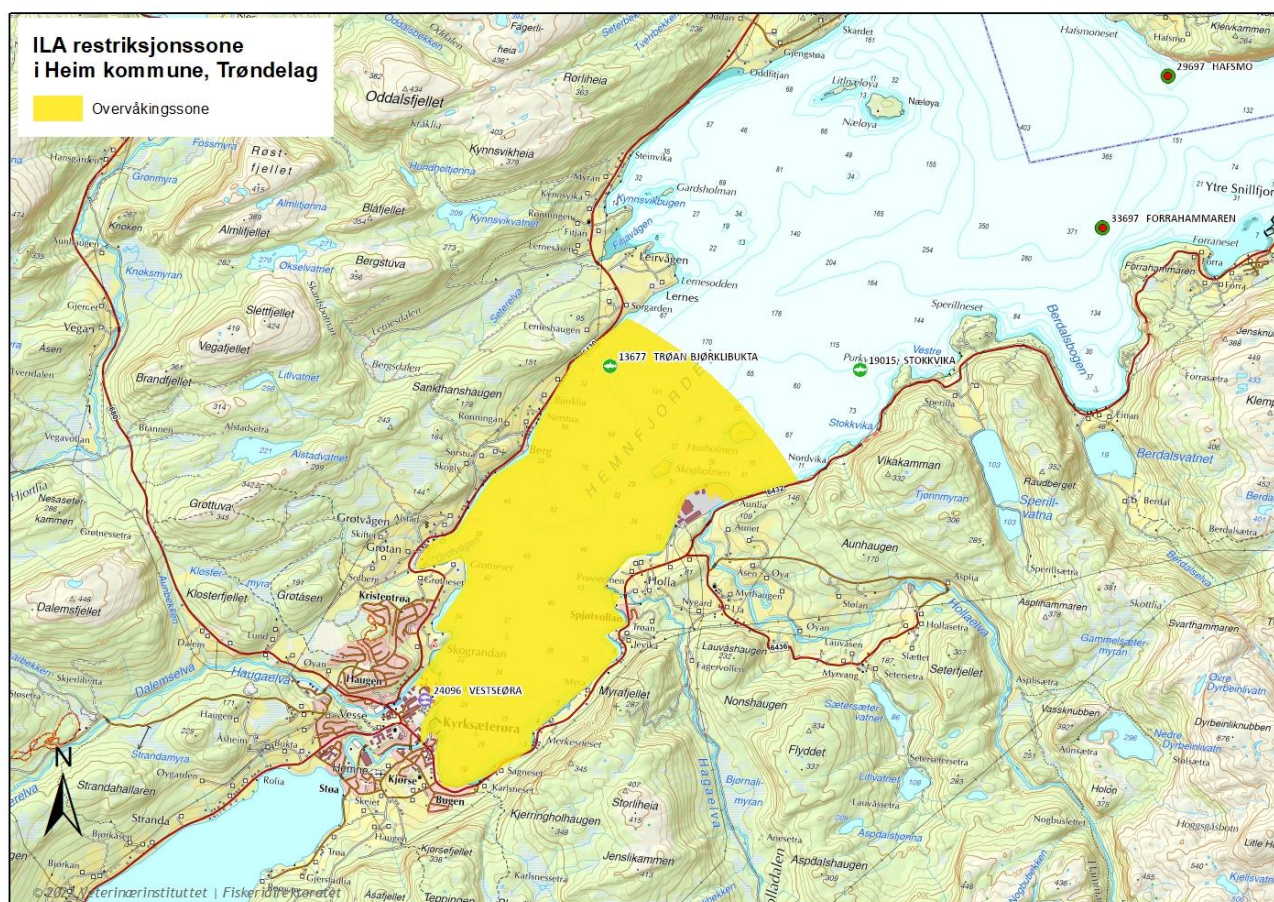
Vedlegg 2 til forskriften erstattes av vedlegg 2 til denne forskriften.

II

Forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 1:

Kart over ILA- restriksjonsområde i Heim kommune, Trøndelag fylke.

Vedlegg 2:

Helsekontroller med prøveuttak for ILA i overvåkingssonen:

Helsekontroller innenfor restriksjonssoner for ILA

[Akvakulturdriftsforskriftens](#) krav til risikobasert helsekontroll gjelder for alle akvakulturanlegg innenfor restriksjonssonen. I forskrift om restriksjonssone for ILA er det i tillegg stilt krav om månedlig helsekontroll med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA-smitte i akvakulturanlegg med laksefisk i overvåkingssonen.

Mattilsynet gjennomfører inspeksjoner med helsekontroller og prøveuttak for å avdekke eventuell ILA-smitte i akvakulturanlegg med laksefisk innenfor vernesonen.

For god overvåking av smittsom sykdom skal oppdretter sikre at dødfisk plukkes daglig og gjennomgå. I tillegg er meldeplikt og krav til helsekontroll en nødvendig del av overvåkingen av smittsom sykdom.

Hvis dødeligheten øker eller det er annen grunn til mistanke om sykdom skal helsekontroll gjennomføres uten unødig opphold for å avklare årsaksforhold, jf. akvakulturdriftsforskriften § 13. Ved uavklart forøket dødelighet eller dersom det er fisk med typiske tegn på ILA ved det daglige dødfiskopptaket, skal Mattilsynet umiddelbart varsles, jf. matlovens § 19 og dyrehelseforskriftens § 7.

Månedlig helsekontroll med prøveuttak for ILA i overvåkingssonen

Den månedlige helsekontrollen med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA-smitte i anlegg innenfor overvåkingssonen skal gjennomføres av veterinær eller fiskehelsebiolog.

Utvalg av fisk og prøveuttak

Prøvene for ILA-overvåking skal tas fra syk og svak fisk, svimere som har vokst normalt eller fra «litt rufsete fisk», men ikke fra taperfisk med mindre disse har tegn på ILA. Det skal ikke velges ut fisk for prøvetaking samtidig med at det pågår fôring. Et alternativ, men som innebærer at prøveuttaket er mindre risikobasert, kan være å prøveta fersk dødfisk.

Ved den månedlige helsekontrollen skal det tas ut prøver av hjerteventrikkel og midtnyre av minimum 10 fisk. Hjerteventrikkel som inneholder endotel/hjerteklaffer skal inngå i prøven. Prøver av hjerte og nyre legges på glass med RNAlater® for virusundersøkelse, ett glass for hver fisk.

Overvåkingen kan styrkes ytterligere ved at personell ved anlegget som har kompetanse på å prøveta fisk, fortløpende tar ut supplerende prøver av midtnyre og hjerteventrikkel. Dette er ikke et absolutt krav og prøvene kan ikke erstatte de 10 månedlige prøvene som skal tas ut av veterinær eller fiskehelsebiolog.

Prøver sendes til utpekt laboratorium eller Veterinærinstituttet

Så snart som praktisk mulig etter at prøvene er tatt, skal prøvene sendes til utpekt laboratorium eller til Veterinærinstituttet for RT-qPCR-analyse for ILAV. Prøver til Veterinærinstituttet sendes til mailadresse: epi@vetinst.no

Hovedregelen er innsending av prøver enten samme dag som prøvene tas eller dagen etter. Prøver som er tatt på torsdag eller fredag sendes inn rett over helgen. Det er viktig å unngå at prøver er under forsendelse i løpet av en helg.

Prøvene skal lagres i kjøleskap i tidsrommet mellom prøveuttak og innsending til laboratorium. Prøvene pakkes med kjøleelement og sendes som ekspress over natt.